

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

29 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Agnieszka Piotrowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 29 kwietnia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej L.N. i J.N.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 31 maja 2022 r., I ACa 858/21,

w sprawie z powództwa L.N. i J.N.

przeciwko Syndykowi masy upadłości Banku spółce akcyjnej w upadłości w W.
o zapłatę i ustalenie,

**1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 (pierwszym) w części
zmieniającej wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 20 lipca
2021 r., sygn. akt XXVIII C 3208/21 i oddalającej powództwo co do
odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot:**

**- 112 892,20 (sto dwanaście tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt
dwa 20/100) złotych, za okres od 1 listopada 2019 r. do 20 lipca
2021 r.;**

**- 20 741,96 (dwadzieścia tysięcy siedemset czterdzieści jeden
96/100) złotych, za okres od 4 maja 2017 r. do 20 lipca 2021 r.
i w tym zakresie oddala apelację pozwanego;**

- 2. oddala skargę kasacyjną w pozostałej części;**
- 3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania kasacyjnego.**

Monika Koba

Karol Weitz

Agnieszka Piotrowska

UZASADNIENIE

Powodowie L.N. i J.N. 12 kwietnia 2017 r. skierowali pozew przeciwko Bankowi Spółce Akcyjnej w W. Domagali się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego banku kwoty 480,615,76 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Tytułem żądania ewentualnego domagali się zasądzenia od pozwanego banku na swoją rzecz kwoty 268 645,27 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu. Niezależnie od tego domagali się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 700 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zwrotu opłaty za zaświadczenie o historii spłaty kredytu. Pismem z 21 października 2019 r. powodowie rozszerzyli powództwo i obok dotychczasowego roszczenia domagali się ustalenia nieważności umowy kredytu hipotecznego z 12 kwietnia 2007 r. Wnieśli ponadto o zasądzenie dalszej kwoty 112 892,20 zł tytułem zwrotu rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych za okres od maja 2017 r. do lipca 2019 r. z odsetkami od dnia wniesienia pisma zmieniającego powództwo do dnia zapłaty.

Na rozprawie 20 lipca 2021 r. powodowie cofnęli powództwo i zrzekli się roszczenia w zakresie kwoty 700 zł. Wyrokiem z 20 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że umowa kredytu hipotecznego z 12 kwietnia 2007 r. jest nieważna w całości, zasądził od pozwanego banku na rzecz powodów kwotę 593 507,96 zł z odsetkami za opóźnienie liczonymi w następujący sposób: - od kwoty 480 615,76 zł od 4 maja 2017 r. do dnia zapłaty, od kwoty 112 892,20 zł od 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, umorzył postępowanie w zakresie cofniętego powództwa i orzekł o kosztach procesu. Orzekając o odsetkach sąd przyjął jako początek ich biegu datę doręczenia, odpowiednio, zmiany powództwa (1 listopada 2019 r.) albo odpisu pozwu (4 maja 2017 r.) pozwanemu bankowi.

Sąd ustalił, że 12 kwietnia 2007 r. powodowie zawarli z Bankiem S.A. w Ł. (poprzednikiem prawnym pozwanego banku) umowę kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF wynoszącego w PLN 459 873,80 z przeznaczeniem na pokrycie ceny nabycia nieruchomości oraz sfinansowanie składek ubezpieczeniowych i ustanowienia hipoteki. Spłata kredytu miała nastąpić w ciągu 204 miesięcy. Częścią umowy był regulamin banku. Umowa zawarta została z zastosowaniem wzorca umownego stosowanego przez bank. Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Przy wypłacie kredytu i ustalaniu wysokości zobowiązania powodów z jego tytułu zastosowanie miały kursy zakupu i sprzedaży CHF ustalane w tabeli kursów stosowanej przez bank. Do lipca 2019 r. powodowie tytułem spłaty kredytu zapłacili bankowi łącznie kwotę 593 507,96 zł.

Sąd uznał powództwo powodów za uzasadnione w zakresie żądania ustalenia nieważności umowy, jak i zasądzenia części kwot objętych żądaniem powództwa. W ocenie Sądu, postanowienia umowy obejmujące klauzulę indeksacyjną nie były indywidualnie uzgodnione z powodami jako konsumentami i wobec naruszenia obowiązków informacyjnych banku w stosunku do nich w zakresie związanego z tą klauzulą ryzyka stanowią postanowienia niedozwolone. Uznając umowę za nieważną z tego tytułu, sąd uwzględnił zasadniczą część ich żądania, zasądzając jednak odsetki nie od dnia rozszerzenia powództwa (tj. od 21 października 2019 r.) lecz od dnia doręczenia tej zmiany pozwanemu bankowi (tj. od 1 listopada 2019 r.). Sąd przyjął, że niedopuszczalne było uwzględnienie zarzutu zatrzymania podniesionego przez bank, gdyż przyjął, że umowa kredytu nie jest umową wzajemną. Oceniał przy tym, że nawet przy odmiennym założeniu należałoby uwzględnić żądanie powodów co do zasądzenia na ich rzecz kwot objętych powództwem, gdyż wobec nieważności umowy oczywisty był obowiązek stron zwrotu swoich świadczeń. Apelację od wyroku z 20 lipca 2021 r. złożył pozwany bank. Wyrokiem z 31 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uwzględniając apelację zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo ponad kwotę 133 634,16 zł z odsetkami ustawowymi od tej kwoty liczonymi od 21 lipca 2021 r. do dnia zapłaty i oddalił apelację w pozostałym zakresie. Przyczyną częściowego uwzględnienia apelacji było uwzględnienie podniesionego przez pozwany bank

zarzutu zatrzymania kwoty rat uiszczonych przez powodów (593 507,96 zł) do czasu zaoferowania przez powodów zwrotu kwoty wypłaconego im kapitału w wysokości 459 873,80 zł, jak również podniesionego przez pozwany bank w postępowaniu apelacyjnym zarzutu potrącenia kwoty 459 873,80 zł. Oddalając powództwo w zakresie odsetek za okres przed 21 lipca 2021 r. sąd wyjaśnił, że wierzytelność powodów wobec pozwanego banku stała się wymagalna 20 lipca 2021r., tj. w dniu dotarcia stosownego oświadczenia powodów do banku co do braku ich zgody na sanowanie niedozwolonych klauzul umownych, a poza tym bieg odsetek wykluczało uprzednie skorzystanie przez pozwany bank z zarzutu zatrzymania.

Skargę kasacyjną od wyroku z 31 maja 2022 r. wywiedli powodowie, zaskarżając wyrok w części oddalającej ich powództwo ponad kwotę 133 634,16 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty za okres poprzedzający 21 lipca 2021 r. do dnia zapłaty. Zarzucając naruszenie art. 58 § 1 i 2 w związku z art. 353¹ i z art. 385¹ k.c. oraz art. 385¹ k.c., art. 455 k.c., art. 481 §1 k.c., art. 120 § 1 w związku z art. 455 i z art. 117 § 2¹ k.c. a także art. 203¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, art. 498 § 1 i 2 k.c., art. 69 ustawy - Prawo bankowe, w związku z art. 487 § 2 k.c., art. 496 w związku z art. 497 k.c.

Na tych podstawach wniesli o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tych granicach Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. Względnie o orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji pozwanego banku w zakresie żądania zasądzenia odsetek

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzucając naruszenie art. 455 i art. 481 § 1 k.c. powodowie podnieśli, że niesłuszne było zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej na ich rzecz kwoty dopiero od 21 lipca 2021 r. i oddalenie żądania co do nich za okres wcześniejszy. Zarzut ten był uzasadniony, gdyż stanowisko sądu pierwszej instancji, że odsetki nie mogły być zasądzone za okres od wytoczenia powództwa i jego zmiany, lecz należało je zasądzić za okres od dnia doręczenia pozwanemu banku odpisu pozwu i zmiany powództwa, tj. odpowiednio od 4 maja 2017 r. albo od dnia

1 listopada 2019 r., gdyż oznaczało to doręczenie bankowi wezwania do zapłaty kwot objętych żądaniem powodów i czyniło roszczenie o ich zapłatę wymagalnym było uzasadnione. Trzeba ponadto wskazać, że w świetle orzecznictwa TSUE skorzystanie przez bank z prawa zatrzymania w okolicznościach takich jak okoliczności niniejszej sprawy nie może pozbawić konsumenta prawa do odsetek za opóźnienie za okres od wezwania przezeń pozwanego przedsiębiorcy do zapłaty (por. wyrok z 14 grudnia 2023 r. C-28/22 sprawie TL, WE przeciwko syndykowi masy upadłości Getin Nobel Bank S.A. dawniej Getin Noble Bank S.A.) W związku z tym Sąd Najwyższy uwzględniając częściowo skargę kasacyjną powodów uchylił negatywne dla nich rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji oddalające ich żądanie zasądzenia odsetek za okres przed 21 lipca 2021 r. i orzekł o zasądzeniu tych odsetek dodatkowo za okres od 4 maja 2017 r. do 20 lipca 2021 r. od kwoty 20 741,96 zł oraz za okres od 1 listopada 2019 r. do 20 lipca 2021 r. od kwoty 112892,20 zł i oddalił w tych granicach apelację pozwanego banku od wyroku sądu pierwszej instancji.

Gdy chodzi o skargę kasacyjną powodów w pozostałej części i zawarte w niej zarzuty, to nie mogła ona odnieść skutku i podlegała oddaleniu, albowiem zarzuty naruszenia art. 58 § 1 i 2 w związku z art. 353¹ i z art. 385¹ k.c. oraz art. 385¹ k.c. pozostawały bez związku z wnioskiem kasacyjnym, gdyż zmierzały do podważenia przyjętej przez sądy obu instancji koncepcji udzielenia ochrony prawnej powodom jako konsumentom w ramach ich ochrony przed niedozwolonymi postanowieniami umownymi. Z kolei zarzut naruszenia art. 203¹ § 2 k.p.c. nie mógł odnieść skutku, gdyż jest to przepis postępowania przed sądem pierwszej instancji i skuteczne zarzucenie jego naruszenia w skardze kasacyjnej wymaga objęcia zarzutem również art. 391 § 1 k.p.c. jako przepisu nakazującego stosować odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji w postępowaniu apelacyjnym, (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2015 r. III CSK 153/14, OSNC 2016, nr 1, poz. 16), czego skarżący nie uczynili. Powoduje to, że bezprzedmiotowe są pozostałe kasacyjne zarzuty naruszenia prawa materialnego skupione wokół zagadnienia podniesionego przez pozwanego banku zarzutu potrącenia.

Niezasadny jest ponadto kasacyjny zarzut naruszenia art. 496 w związku z art. 497 k.c. odnoszący się do zarzutu zatrzymania. Skoro bowiem wątpliwości co

do dopuszczalności jego stosowania w sprawach dotyczących tzw. kredytów frankowych wynikają przede wszystkim z ewentualnych ograniczeń mających w tym zakresie wynikać z przepisów dyrektywy 93/13, to właściwe sformułowanie odnośnego zarzutu nie może sprowadzać się jedynie do powołania naruszenia przepisów prawa krajowego regulujących zarzut zatrzymania, lecz powinno ponadto obejmować właściwe jego powiązanie z miarodajnymi przepisami wspomnianej dyrektywy, a tego wymagania skarżący w swojej skardze kasacyjnej również nie dochowali. Wreszcie, w zakresie, w którym wątpliwości co do dopuszczalności stosowania zarzutu zatrzymania wynikają ze sporu czy umowa kredytu jest umową wzajemną pamiętać należy, że spór ten rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale III CZP 126/22 z 28 lutego 2025 r. (nie publ.), przyjmując, że umowa kredytu jest umową wzajemną w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ i art. 398¹⁶ oraz art. 100 w związku z art. 391 §1 i z art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Monika Koba

Karol Weitz

Agnieszka Piotrowska

(R.N.)

[r.g.]